

NOVADNIEKS

OTRDĪEN,
1990. gada 22. maijā

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 59 (6063)
Maksē 3. kop.

□ Mūsu ceļu darbiniekus rajona iedzīvotāji nereti kritizē, neskojot ties ar bargiem vārdiem. Taču ne vienmēr tieši viņi vainīgi, ka ceļi grūti izbraucami. Un vismazāk jau nopelumu ir pelnījuši cilvēki, kuri ceļu aprūpei ziedojuši ne vienu vien gadu desmitu no sava mūža. Tāds ir arī Ludvigs Sproģis (attēlā). 24. ceļu remontu un būvniecības pārvaldē viņš strādā kopš 1963. gada. Tagad ir vienkausa ekskavatora mašīnists, un visu darbu allaž paveic godam.

J. SILICKA foto

Bez optimisma

Nupat aizejošais pavasaris ar savām kaprīzēm it kā brīdina lauciniekus — gads būs grūts. Arī kolhoza «Dubna» lopkopju sejas redzējam vairāk rūpju nekā smaidu. Saimniecības galvenā zootehniķe Valentīna Tonkiha saka: «Tas, ka situācija lopkopībā pie mums šķiet labvēlīga, ir tikai ārējs iespēds. Slaucam gan vairāk nekā pērn un aizpērn. Taču lieta tā, ka šogad atnesies vairāk govju, bites pērn-ruden bija krietnas, tāpat arī siena, savaidam vairāk, pat salmus nevajadzēja normēt, kā to darījām parasti. Tie — visi mūsu panākumi. Ja šādi rezultāti būtu gadus trīs pēc kārtas, tad varētu priecāties. Pagaidām optimismam neredzu pamata.»

Kāpēc tik stingrs situācijas vērtējums? Tāpēc, ka pagaidām saimniecībā vēl nejut stabilu pamatu zem kājām. Aizgājušo gadu lielā kļūda gan izvērtēta — «Vanagi» tagad ir patstāvīgs kolhozs un saimnieko atsevišķi. Tomēr, arī atsevišķi strādājot, uzreiz nekādi labumi no gaisa nekrīt.

Skriet, ka šogad pirmais un galvenais uztraukuma objekts būs lopbarības sagāde nākamajai ziemai. Lai arī kolhoza teritorijā augšnes smagas un tīrumi līdzīgi, sausums darīja savu. Sējumi samērā slikti sadīguši, tāpēc uz īpaši labu vasarāju ražu ir lieki cerēt (labāks kūlums gaidāms no ziemajiem, taču ar to situācijas glābšanai būs par maz). Slikti arī ganos laišanu, zāle ir maza. Lai govīs būtu paēdušas, maija vidū sākās ganīšana naktīs. Taču arī šajā jautājumā «Dubnas» lopkopjiem (kā visur citur rajonā) nav viegli. Nekad nevar būt droši par elektriskajiem ganiem. Tie ir ļoti nekvalitatīvi, ar reto izdo-

das nostrādāt pilnu sezonu. Parasti sabojājas tā, ka izremontēt vairs nav iespējams.

Gada sākumā kolhozā bija 325 slaucamas govīs, tagad to ir vairāk — 353. Taču gandrīz divus desmitus nāksies izbrāķēt lelkozes dēļ. Lūk, arī kritums kopējā izslaukumu līknē.

Lauku ikdiena: lopkopība

Otrs iemesls zināmai nestabilitātei ir jau visiem tik pierasts — trūkst stabilu lopkopju kadru. Piena fermās pagaidām gan nav tā, ka lopīņi paliek neslaukti un nebaroti. Taču kā būs tad, kad pensijā aizies liela daļa tagad krietnāko slaucēju? Ir arī tādas lopkopes, kuras pieskaitāmas pie «laimes meklētājiem» un var doties projām kuru katru brīdi. Nupat jālaiž vaļā viena, kura knapi trīs mēnešus nostrādājusi.

Drošu prātu kolhoza galvenā zootehniķe var būt vienīgi par Ceirānu fermu, kur strādā dzīviesbiedri Lidija un Laimonis Keisteri, Albīna Pastare un Anna Spūle. Lai gan izslaukumi tur nav īpaši izcilī, taču kopējais stāvoklis fermā ir stabils, tur arī labāka situācija jaundzimušo telu saglabāšanā.

Sarežģījumi vienmēr rodas, kad, pavasarim tuvojoties, jānoķem komplektē gani. Ikreiz tad jāmeklē cilvēki no malas. Par algu nevienam nesūdzas, to nopelņi var ļoti. Taču nav brīvdienu, jāstrādā precīzi. Ja, teiksim, traktorists piederas un traktors visu pēcpusdienu nostāv dikā, jaunums vēl nav tik liels, kā tad, ja dzeramā kaite piemetas ganam.

Tās ir problēmas, kuras mūsu

rajona saimniecību un pat visas republikas lopkopjiem sen vairs nav jaunas un izbrīnu neizsauc. Var tikai lieku reizi konstatēt faktu, kopīgi pašausmināties par neēdībām. Un viss... Jo risinājums taču jāmeklē visas valsts mērogā, jāizmaina pamati.

Tāpat ir ar gaļas ražošanu. Liellopu kompleksā (520 nobarojamiem bulļiem) no četriem strādājošajiem tikai Valentīna Mačīne te ir sen, pārējie — nomaiņiņusies.

Rudenī kolhozā iekūla vairāk graudu, ziemā bija ko vairāk raģaiņiem likt priekšā. Auga ļoti labi. Nevienam nevar garantēt, ka tā būs arī nākamajā ziemā.

Taču visvairāk uztraukumu zootehniķei sagādā cūkkopība. Ja bullim var siena klēpi vai salmus nolikt priekšā, tad ar cūkām vis tā galā netiks. Ja nebūs spēkbarības, nāksies kaut nost. Grūti pateikt, cik daudz varēs izturēt nākamajā ziemā. Pagaidām saimniecībā ir ap 1300 cūku. Var gadīties, ka vienu zīemu gaļas būs pilni veikali. Par tālāku perspektīvu garantēt grūti...

Krietnu tiesu nestabilitātes rada arī svārstīgās cenas gaļai. Kolhozos nav vienādas cenas iepirkšanai no individuālā sektora. Kuriem lielāka rocība, tie maksā daudz vairāk. Sopavasara «Dubnā», piemēram, izdevies no kolhozniekiem nopirkt tikai divus teļus. Jā, un kā lai nosoda cilvēkus par to, ja viņi grīb par savu lopīņu vairāk saņemt?..

Valentīnas Tonkihas stāstītajā bija maz optimisma. Sakrājies rūgtums. Taču nupat uzlija lietis. Atelpo zeme, atspīrgst apvītušie asni. Cerams, ka izklidīs arī visi domu mākonī, bet pēc pāris gadiem «Dubnas» lopkopji jutīsies krietni stabilāki.

L. KIRILLOVA

LATVIJAS REPUBLIKAS AUGSTĀKAJAI PADOMEI

Paziņojums

Latvijas Augstākās Padomes pieņemtajā Deklarācijā par republikas neatkarības atjaunošanu nav ņemta vērā republikas iedzīvotāju vairākuma griba.

Sakarā ar to mītiņa dalībnieki uzskata par nepieciešamu paziņot, ka tās pieņemšana nozīmē PSRS Konstitūcijas pārkāpšanu.

Ar mūsu likteņiem izrīkojās bezatbildīgi.

Mēs paziņojam, ka nepieņemam un neatbalstām Deklarāciju par neatkarību.

Atbalstām apvienotās darba kolektīvu padomes iniciatīvu par PSRS pilsoņu aizsardzības komitejas izveidošanu republikā.

Pieņemts Uzvaras 45. gadadienai veltītajā mītiņā Līvānos 1990. gada 9. maijā. Mītiņa dalībnieku vārdā — P. Vartminskis LKP Preiļu rajona komitejas pirmais sekretārs

KOMENTĀRA VIETA. Paziņojuma saturu tiešām komentēt negribu — lai par to spriež lasītāji. Taču gribu atgādināt dažas principiālas V. I. Leņina nostādnes jautājumā par nāciju pašnoteikšanās tiesībām. Jo vairāk tāpēc, ka tie, kuri šodien skali deklarē uzticību marksisma-leņinisma idejām un pieprasa referendumu, par tām klusē (varbūt — nezina?).

Pirmkārt, V. I. Leņins nepāprotami formulēja: «Ar nāciju pašnoteikšanās jāsaprot nāciju valstiska atdalīšanās no svešiem nacionāliem kolektīviem, jāsaprot patstāvīgas nacionālas valsts nodibināšana». [V. I. Leņins. Par nāciju pašnoteikšanās tiesībām.]

Otrkārt, Jā, Leņins patiešām iestājās par to, lai nācijas savas pašnoteikšanās tiesības realizētu referendumu ceļā. Taču... Citēju: «Nāciju pašnoteikšanās tiesības nozīmē vienīgi tiesības uz neatkarību politiskā ziņā (...) Konkrē-

ti šīs politiskās demokrātijas prasība nozīmē pilnīgu brīvību agitēt par atdalīšanos un izskirt atdalīšanās jautājumu ar tās nācijas referendumu, kura atdalās». [V. I. Leņins. Sociālistiskā revolūcija un nāciju pašnoteikšanās tiesības]. Citiem vārdiem, referendumā jāpiedalās tikai tās nācijas pārstāvjiem, kura atdalās no kāda valstiska veidojuma, lai izveidotu savu nacionālo valsti.

Un treškārt, «Dekrētā par mieru» V. I. Leņins izvirzīja vēl vienu prasību, lai nācijas gribas izpaušme patiešām būtu brīva, proti — no teritorijas, kur notiek balsošana (tātad — arī referendumam) obligāti jāizved citu valstu vai stiprākās nācijas karspēks. Ja tas nav izdarīts, nobalsošanas rezultātus nevar atzīt par likumīgiem.

Tālākus secinājumus lasītāji var izdarīt paši.

P. PIZELIS

abc RAJONA SKOLĀS

Līvānu 1. vidusskolas skolnieces Ludmila Muravjova un Vineta Grīga saņēmušas Sarkanā Krusta rajona organizācijas balvu par aktīvu darbu skolas sanitārajā postenī.

Viņām dota iespēja atpūsties Vissavienības pionieru nometnē «Arteks».

10. maijā uz rajona kultūras namu savus vecākus, draugus un skolotājus aicināja Preiļu 1. vidusskolas skolēni.

Notika gadskārtējais skolas pašdarbības kolektīvu atskaites koncerts. Uzstājās 9. — 12. klašu jauktais koris un 11. klases meiteni vokālais ansamblis (U. Bērziņš), 2. klašu vokālais ansamblis (L. Ozola), 2. — 3. klašu, 6. klašu un 8. klašu deju kolektīvi (G. Ivanova) un 10. — 12. klašu deju kolektīvs (E. Bleive).

Tika apbalvoti mācību priekšmetu olimpiāžu aktīvākie un sekmīgākie dalībnieki. Patikami, ka republikas olimpiāžu uzvarētājiem — vidusskolēniem — pirmo reizi pie ikreizējās grāmatas un Goda raksta klāt bija arī aploksne ar nelielu naudas prēmiju.

Skolas direktors J. Eglītis savā uzrunā izteica apmierinātību ar skolas audzēkņu sniegumu olimpiādēs, kā arī ar to, ka Preiļu 1. vidusskola ieņem 5. vietu republikā.

Pasākuma dalībnieki varēja aplūkot skolas audzēkņu rokdarbu izstādi — adījumus, izšuvumus, darinājumus no koka, pie

tam koka darbinus ikviens varēja arī iegādāties.

Noslēgumā tuvojošos svētku noskaņā izskanēja skolas audzēkņu dzeja — veltījums māmiņām Mātes dienā.

Arnis Sņepsts, Ainārs Binders un Aldis Buks — Preiļu 1. vidusskolas 12. klases skolēni — šobrīd jau ir studenti.

Par lielisku sniegumu republikas mācību priekšmetu olimpiādēs (A. Sņepsts — arī par piedalīšanos Vissavienības informatikas olimpiādē) visi trīs puīši jau ieskaitīti Latvijas Universitātes Fizikas un matemātikas fakultātes studentu pulkā.

12. maijā Aglonas internātskolas kolektīvs aicināja uz tikšanās skolēnus, kuri nākošajā mācību gadā vēlētos mācīties internātskolā 1. un 10. klasēs.

Uz tikšanos pārsvarā bija ieradušies skolēni, viņu vecāki un pedagogi no apkārtnējiem rajoniem.

Skolas direktors A. Puzo pastāstīja par skolas šodien un nākotnes perspektīvām, proti, par iecerīti uz Aglonas internātskolas bāzes izveidot gimnāziju.

Kultūras mācība, visās klasēs — divas mūzikas stundas nedēļā, 10. klasē — piecas svešvalodas... Tie ir tikai dažādi pārkārtojumi, ko mācību priekšmetu izvēles un stundu skaita zinā sola jau nākošais mācību gads Aglonas internātskolā.

Informāciju apkopota S. JOKSTE

Vienkārši — Jančuks

Kolhozā «Vārkava» Jānis Upenieks, kur viņš strādā par vetfeldšeri, sauc vienkārši par Jančuku. Lopu daudz (saimniecības un kolhoznieku), tie nereti slimo, un Jančuks augu dienu griežas kā atspole. Izsaukumi ir arī naktīs.

Pagājušā gada pavasarī Jānis Upenieks pabeidza Bebreņu sovhoztehnikumu, ieguva vetfeldšera specialitāti. Aprīlī izturēja iestājeksāmenus Latvijas Lauksaimniecības akadēmijas Veterinārās medicīnas fakultātē un kļuva par studentu. Taču, nomācījies pusgadu, bija spiests paņemt akadēmisko gadu (studiju pārtraukumu), jo saslima tēvs, māte ir pirmās grupas invalīde, un nebija kas strādā lauku mājās, kur vecākiem ir prāvš pulks lopu.

Un tā Jānis Upenieks kopš šī gada februāra apkopj mājas soli un reizē strādā par vetfeldšeri kolhozā «Vārkava». Labi tiek galā ar abiem pienākumiem.

Rudenī Jānis Upenieks atsāks studijas.

J. GURGONS

ATTEĻA: Jānis Upenieks ar savu iemīļoto zirgu vecāku mājās.

J. SILICKA foto

Raiņa un Aspazijas gadā

Sogad atzīmējam latviešu Tautas dzejnieka Jāņa Raiņa 125. dzimšanas dienu un atceramies dzejnieci Aspaziju. Pirms diviem mēnešiem viņu trimdas dzīves vietā — Sveicē, Lugaņo pilsētā notika forums «Latvija Eiropā», kurā piedalījās ap 150 mūsu republikas pārstāvjus. Sis pasākums bija veltīts arī abiem dzejniekiem.

15. maijā Preiļu kinoteātri «Ezerzeme» noritēja tikšanās ar foruma «Latvija Eiropā» dalībniecēm — J. Raiņa lite-

ratūras un mākslas vēstures muzeja direktora vietnieci Gaidu Djubinu un topošā Raiņa un Aspazijas muzeja direktori Brigitu Ducmani. Viešņas dalījās Sveices iespaidos, rādīja uzņemtos diapozitīvus, atbildēja uz jautājumiem.

Pusotras stundas ritēja saruna par Raiņa un Aspaziju, diapozitīvu par Sveici noskatīšanās un to komentēšana. Sajā pasākumā piedalījās skolu jaunatne, rajona kultūras un izglītības darbinieki.

J. Alzkalns

LKP Preiļu rajona organizācijas darbības pamatvirzieni

Sarežģītā politiskā un ekonomiskā situācijā, kas izveidojusies gan rajonā, gan visā valstī kopumā, ņemot vērā Latvijas KP XXV kongresā notikušo šķelšanos, apzinoties, ka PSKP biedri republikā un rajonā padomju varas orgānos veido mazākumu, Latvijas KP Preiļu rajona komitejai sava darbība jāvirza uz rajona komunistu vienotības nostiprināšanu, lai veiktu ikdienas darbu katrā vēlēta orgānā, katrā darba kolektīvā, izskaidrojot nepieciešamību ātrāk pārvarēt un novērst komandējoši administratīvās sistēmas darbības sekas, atklāti uzstājoties ar kritiku un priekšlikumiem jebkurā līmenī, prasot, lai pieņemamie lēmumi obligāti atbilstu Latvijas PSR Konstitūcijai un likumiem, kuri nedrīkst būt pretrunā ar PSRS Konstitūciju un likumiem.

Veidojot savu darbu uz marksisma-leninisma pamatprincipiem, tos radoši pielietojot atbilstoši republikā notiekošo sabiedriski politisko un ekonomisko procesu attīstības specifikai, par savu galveno mērķi uzskatīt ideoloģisko darbu, kurš atklātu suverēnās Latvijas PSR tautu līdzdalības priekšrocības pār-būvē par sociālisma atjaunināšanu, atjaunotās PSRS federācijas sastāvā, Latvijas KP rajona organizācija ierosina:

4. Apkārtējās vides atveseļošanas jautājumos rajona komunisti iesniedz priekšlikumus un aktīvi piedalās ekoloģiski kaitīgu ražotņu rekonstrukcijā un jaunu, mūsdienīgu, ekoloģiski tīru tehnoloģiju radīšanā.

5. LKP rajona organizācijas komunisti, piedaloties arodbiedrību darbā, panāk darbalaudim garantētu sociālo aizsardzību, kura pamatojas uz Vispārējās cilvēktiesību deklarācijas principiem, kā arī viņu iekārtošanu darbā, ja notiek štatu samazināšana vai atbrīvošana no darba sakarā ar ražošanas likvidēšanu vai sašaurināšanu, atbilstoši pastāvošajai likumdošanai un atbalstot 1989. gada 6. oktobra VACP VI plēnuma lēmumus šajā jautājumā.

5. Tajā pašā laikā LKP rajona organizācijas ideoloģiskajam darbam jāatklāj to politisko, sabiedrisko un citu organizāciju ideju nepamatotība, kuru darbība ir vērsta uz destabilizāciju, nacionālā nauda kurināšanu un konfrontāciju, pastāvošās iekārtas diskreditēšanu. Sajā nolūkā atrisināt jautājumu par sava preses orgāna izveidošanu vai arī lūgt Latvijas KP Centrālo Komiteju nodibināt Latgalē starpreģionālo avīzi divās valodās.

PARTIJAS IEKSEJA DZIVE

1. LKP rajona organizācija savu darbību veic, nodrošinot plašu atklātību un demokrātiju; apspriežot svarīgus jautājumus, ņem vērā gan darba kolektīvu, gan atsevišķu komunistu un bezpartijisko domas, bet pēc lēmuma pieņemšanas — nodrošina to obligātu izpildi.

2. Ar komunistu starpniecību, kuri strādā darba kolektīvos, valsts, padomju un vēlētos orgānos, īstenot tādas sociālistiskās sabiedrības atjaunināšanas politiku, kuras pamats ir tiesiskās valsts, humānisma un sociālā taisnīguma principi, pamatojot katras suverēnas republikas ekonomiskā, zinātniski tehniskā, sociālā un kultūras potenciāla attīstības priekšrocības PSR sastāvā.

3. LKP rajona organizācijai, lai darbotos partijiskās, ekonomiskās, sociālās un nacionālās politikas sfērās, izveidot elastīgu aparātu ekonomisko struktūru, kura spējīga nodrošināt efektīvu tā darbību un padarītu to par drošu balstu partijas pirmorganizāciju darbā. Veikt darbu PSKP rindu vienotības nostiprināšanā, īpašu uzmanību veltot tiem komunistiem, kuri vēl nav noteikuši savas pozīcijas.

4. Organizējot partijas pirmorganizāciju sekretāru, partijas komiteju, biroju, konferenču un kongresu delegātu vēlēšanas uz alternatīva pamata, izvirzīt tādu komunistu kandidatūras, kuri stingri stāv marksisma-leninisma pozīcijās un ir uzticīgi partijas pienākumam, kuri ir spējīgi iebūvēt kurā līmenī aizstāvēt lēmumus, ko pieņemušas tās partijas organizācijas, kas viņus ievēlējusi.

(Darbības pamatvirzieni pieņemti Latvijas Kompartijas Preiļu rajona partijas pirmorganizāciju pārstāvju sanāksmē 1990. gada 5. maijā)

SOCIĀLI EKONOMISKAJĀ POLITIKĀ

1. LKP rajona organizācijai, balstoties uz komunistiem, kuri darbojas vietējās pašpārvaldes orgānos, strādā darba kolektīvos, jāpanāk tādu lēmumu pieņemšana, kuri sekmētu rajona ekonomiskās bāzes — pirmām kārtām lauksaimniecības — nostiprināšanu, lai nodrošinātu darbaļaužu labklājības celšanos.

2. LKP rajona organizācijas komunistiem, piedaloties sociālo un kultūras jautājumu risināšanā, jāuzstāj par to, lai maksimāli tiktu izmantoti dzīvokļu, bērnu dārzu, skolu, sporta būvju utt. celtniecībai iedalītie līdzekļi, kā arī līdzekļi, kas iedalīti esošā dzīvokļu fonda, sociālo un kultūras objektu uzturēšanai un rekonstrukcijai.

3. Sociālajam taisnīgumam, sadalot dzīvokļus, paaugstināta pieprasījuma preces un citus sociālos labumus, jāklūst par partijas organizāciju un katra komunistu uzmanības centru.

IDEOLOĢISKAJĀ DARBA

1. LKP rajona organizācija, aizstāvēt sociālisma idejas, sadarbojas ar visām politiskajām, sabiedriskajām, jaunatnes un citām organizācijām, kuras pieņem sabiedrības attīstības sociālistisko ceļu.

2. LKP rajona organizācija, sadarbojoties ar Latvijas komjaunatni un citām jaunatnes organizācijām, veic darbu, lai izpētītu, izskaidrotu un nostiprinātu to biedru vidū sociālistisko pasaules uzskatu, un ir līdzietīgs partneris kopējo lēmumu realizēšanā.

3. LKP rajona organizācija par vienu no sava ideoloģiskā darba galvenajiem uzdevumiem uzskata to, ka dažādas partijas un biedrības pauž tikai savu biedru intereses nevis sabiedrības kopīgo mērķi, bet LKP rajona organizācijas darbības mērķis ir darbošanās darba cilvēka labā neatkarīgi no viņa nacionalitātes, reliģiskās pārliecības un profesijas, jo labklājība katram mūsu sarežģītā un pretrunīgā laikā nav atdalāma no labklājības visiem.

4. LKP rajona organizācija starpnacionālās, partijiskās, individuālās atšķirības neuzskata par iemeslu opozīcijai, gluži otrādi — tām jākalpo kā savstarpējās bagātināšanās un savstarpējās pievilksnības faktoram. Pret šo domu, ideju jāizturas ar cieņu. Jādzird katra balss.

● Nesen savu dzimto pilsētu Kazaņu kopā ar dzīvesbiedri (dzimusi — Sjūzena Eizenhauere) apmeklēja akadēmiķis Roalds Sagdejevs. Sarunā ar žurnālistu Juriu Alajeju viņš dalās pārdomās par nacionālajām problēmām Padomju Savienībā.

— PSRS tautu sociālās un kultūras attīstības, starpnacionālās problēmas tagad saasinājušās līdz galējībai. Kur, jūsuprāt, izeja no šī stāvokļa?

— Man liekas, ka pašreizējo situāciju radījuši tā nepareizā nacionālā politika, kas tika īstenota Padomju Savienībā pēc Pilsōnu kara un vēlāk. Un tāpēc mums šodien jāmaksā dārga cena par vispārējo pasaules revolūcijas gaidīšanas eiforiju, par uzskatiem, ka drīz visas nācijas saplūdis vienā, par pārmērīgo internacionālizāciju, ignorējot dažādu tautu kultūras tradīcijas.

Protams, būtu pārāk vienkārši, ja visus tagadējos sarežģītumus mēs meklētu tikai šajā noskaņojumā, kas valdīja PSRS.

Attīstoties sabiedrībai, intensificējās starpnacionālie sakari. Mazo tautu sadzīve un kultūra neizbēgami nokļuva krievu valodas un kultūras ietekmē. Principā tādai asimilēšanai nebija pat nepieciešama kaut kāda rusifikācijas politika. Visi noritēja dabiski un pakāpeniski. Lai kā tur arī nebūtu, tagad ir skaidrs: ja netiks pieņemti speciāli likumdošanas akti, mazo tautu valodas izdzīs, bet līdz ar to

— arī nacionālās kultūras.

Tāpēc es saprotu to republiku centienus, kur prevalē pamatnācijas valoda, likumdošanas celā radīt tādus priekšnoteikumus, kuri liktu cittautiešiem apņemt pamatnācijas valodu. Tas nevienu nedrīkst pazēmot vai aizvainot. Kad jūs aizbraucat uz svešu

lielākā mērā jutīsies PSRS pilsonis, ja viņam būs vislielākās iespējas sevi apliecināt savas nacionālās kultūras ietvaros. Nemsim, piemēram, Baltiju. Te situācija zināmā mērā ir ekstrēmā. Līdzās atrodas trīs republikas: Lietuva, Latvija un Igaunija. Latvijā dažādu iemeslu dēļ krievvalodīgo iedzīvotāju īpatnsvars sasniedzis jau gandrīz 50 procentus. Lietuvā ir 80 procenti pamatiedzīvotāju, Igaunijā — 60 procenti. Igaunijā redz, ka Lietuvā nacionāli valstiskās uzbūves jautājumus var atrisināt visumā

pašā laikā daudzliedz rodas tikpat likumīgi jautājumi par cittautiešu tiesībām, par tā cilvēka tiesībām, kurš dzīvo te, bet nepledē pamatnācijas.

Man liekas, ka mēs PSRS pašā ar savām rokām radījām labvēlīgu augsni šodienas drāmām: deklarēdami personības brīvību dzīvot Padomju Savienībā, kur cilvēkam patīk, mēs tādējādi šo brīvību pretstatām etnisko grupu tiesībām un interesēm.

— Daudzi norāda uz to, ka

pērffas galvenās bagātības. Pie mums viss ir citādi, un es negribētu lietot terminu «kolonija». Pie mums galvenās izejvielas un dabas resursi lielākoties koncentrēti Savienības lielākajā republikā — Krievijā.

Ekonomiskās saiknes starp KPFSR un citām republikām ir tik spēcīgas, ka republikas būs ieinteresētas arī turpmāk tās uzturēt ar Krieviju. Nevienš taču labprātīgi neatteiksies no normālas, radošas savienības, kura izveidota uz līdztiesības un savstarpējā izdevīguma principiem un zināmā mērā arī — uz kultūras kopības. Cita lieta — šādas normālas politiskās un ekonomiskās attiecības mums jāveido no jauna un jānostiprina. Tāpēc nav jābaidās, ka mūsu Savienība neatgriezīsies izjuks.

Jaunu politisko partiju izveidošanās — tas ir neizbēgams process. Kas attiecas uz politiskā plurālisma ietekmi uz stāvokli ekonomikā, valsts nacionālajā politikā, tad mums vēl jāiemācās noskaidrot polemiku un cīņu starp dažādām partijām no saimniecisko institūtu darbības. Tas ir ārkārtīgi svarīgi: nepieļaut, lai politiskās kaislības radītu haosu ekonomikā un sabiedrībā. Man liekas, ka haosa mūsu valstī nav, bet mums ir iespējas atrast ceļu uz stabilitāti...

Atrast ceļu uz stabilitāti

valsti, jums taču rodas dabiska vēlēšanās apņemt tās valodu un tradīcijas. Man liekas, ka politiskās kaislības, kas izraisījušas sakarā ar valsts valodas statusu, radījis zemais kultūras līmenis sabiedrībā.

— Vairbūt nacionālā politikā būtu lietderīgi kaut ko pārņemt no ASV? Kāpēc mums līdz šim laikam pasēs ir aile «tautība»?

— Domāju, ka katrs daudz

vienkārši, teiksim — referendumā ceļā (dilemzēl tas netiek darīts), bet pie mums, Igaunijā, — viņi domā — kaut kas jādara nekavējoties, lai šī situācija izmainītu, jo pēc 10 gadiem intensīvās migrācijas dēļ arī pie mums būs tāpat kā Latvijā. Citiem vārdiem, runa ir par etnosa areāla saglabāšanu. Un šādas domāšanas rezultāts — pakete likumprojektu, kuri vērsti uz etnosa saglabāšanu. Bet tajā

Padomju Savienība dominē centrālās noskaņojums...

— Jā, tā tas ir. Taču uzskatu: bailes, ka republikas neatgriezīsies atšķelšanās no Savienības, ir stipri vien pārspīlētas. Daži min britu impēriju, kura savā laikā «pašlikvidējās». Tāds salīdzinājums nav korekts. Tur no metropoles atšķēlās kolonijas, kuras bija Anglijas izejvielu bāze. Tajās bija koncentrētas im-

Aglonā — pirmais

Aglonas puse ir ļoti piemērota jaunsaimniecību veidošanai. Kalni, lejas, ezeri... Sakopt ainavu, šajās piekalnēs un lejas efektīvi saimniekot var tikai kārtīgi zemieks. Taču Aglonas puses laudis ne sevišķi tiecas pēc zemes.

Un tomēr sākums ir. Pirmais jaunsaimniecību nodibināja Romualds Celevičs (attēlā). Viņš stāsta, ka aramzemes gan esot tikai

astoni hektāri. Sopavasār iesējis auzas, miežus, lopbarības bietes, iestādījis kartupeļus. Kūtiņā trīs slaucamās govīs, trīs jaunlopi, aitu bars. Kaut gan zemi Celevičs saņēma nesen, viņš jau no devis tonnu piena un apmēram tonnu gaļas.

R. Celevičs jaunsaimniecību aprūpē kopā ar dzīvesbiedri Janīnu. Palīgā atbrauc meitas, dēls, znoti.

J. Zandes foto

Žēlsirdība

Kurš var pateikt, cik naktīs nav gulējis šī sieviete, sēžot pie sava kārtējā bērna šūpuļa? Bet to viņai ir deviņi — četri dēli un piecas meitas, kurus māte sildīja, baroja, apģērba un apāva, mācīja. Un «pateicībā» par to bērni no viņas novērusies un viņu alzmirsuši, un tā dzīvo šajā pasaulē rūgtai vienlūgībai nolemts cilvēks — viņiem vistuvākais cilvēks.

Sausmīgi, bet tā tas ir: Zola Vanaga, dzimusi 1899. gadā, ļuvusi par savu bērnu cietsirdības un bezjūtīguma upuri. Viņa dzīvoja pie meitas Zinaidas kooperatīvajā dzīvoklī, meita nomira, un vecenīte palika viena ar mazdēlu Rihardu. Pagājušā

gada decembrī Rihardu iesauc dienestā. Tad arī sākās vecmāmiņas bēdu ceļš.

Sākumā viņu paņēma uz Madonu meita Anna Anspoka, pēc tam šī gada janvārī vecmāmiņu aizveda uz Daugavpili pie meitas Marijas Kišles. Grūti pateikt, kas nepatika šai «dāmīnai», taču drīz vien viņa iesūdzēja Rihardu tiesā, — lai viņš atver dzīvokli un lemtina tajā vecmāmiņu, jo tieši šajā dzīvoklī ir pierakstīta Zola Vanaga. Nesen notika tiesa. Kišle tajā paziņoja, ka viņa ir slima un nav spējīga nomazgāt mātī vannā, centās pierādīt, ka mātī jādzīvo tur, kur viņa pierakstīta.

Viņai uzdeva jautājumu: «Vai

jūs, bērnus, nemocīs sirdsapziņas pārmetumi, ka mazdēls aprūpēs 92 gadus vecu vecenīti, mazgās viņas veļu tad, kad esat jūs — četras meitas un četri dēli?» (Tiesa, viena no meitām ir jau krietni gados, slimā, tāpēc arī nenosauksim viņas uzvārdu). Atbildes vieta bija klusēšana. Acīmredzot, tāds jēdziens kā sirdsapziņa meitām nav zināms.

Par lieciniekiem tiesā bija mājas kaimiņi. Taču uz Kišli neapņēmās iedarboties nekas. Nesagaidījusi tiesas lēmumu, viņa atstāja tiesas zālī un lepnī izgāja. Rihards (viņam iedeva īstermiņa atvaļinājumu) atveda vecmāmiņu uz dzīvokli, kur viņa pēc mazdēla aizbraukšanas palika gluzī

viena. Patlaban viņu aprūpē kaimiņi, kuriem vēl nav zudusi labestība pret vecu cilvēku.

Un, lūk, mēs ar laikraksta starpniecību gribam darīt zināmu Zolas Vanagas bērniem: jūs māte vēl ir dzīva, viņai ļoti nepieciešama jūsu palīdzība! Ja jūs sirdīs vēl nav kļuvušas pavīsums bezjūtīgā, atcerieties viņu! Apelējam pie jūsu sirdsapziņas un pienākuma apziņas — Anna Anspoka (Madonā), Marija Kišle (Daugavpilī), Vera Broka un Jānis Vanags (Preiļos), Kārlis Vanags (Jēkabpils rajonā), Pēteris Vanags (Līvānos).

Dzīvokļu celtniecības kooperatīva valde

Par sējumu uzskaiti iedzīvotāju saimniecībās

Saskaņā ar 1990. gada 22. marta Ministru Padomes rīkojumu Nr. 107-r un 1990. gada 9. aprīļa Preiļu rajona Tautas deputātu padomes izpilddomējas rīkojumu Nr. 73 no 1990. gada 21. maija līdz 11. jūnijam tiks veikta lauksaimniecības kultūru sējumu platību simprocentīga uzskaites kolhoznieku, strādnieku, kalpotāju, citu iedzīvotāju grupu un zemnieku saimniecību lieldarīšanā esošajās zemes platībās visos Latvijas rajonos un pilsētās.

Iedzīvotāju sējumu platību uzskaites nolūks ir noteikt precīzas lauksaimniecības kultūru sējumu platības pa atsevišķām iedzīvotāju grupām un attiecīgām apdzīvotām vietām.

Uzskaitē pakļaujas visas iedzīvotāju sējumu platības neatkarīgi no tā, uz kādām zēmēm tās izvietotas: piemāju zemēm, kopsaimniecību, padomju saimniecību, pārējo valsts saimniecību zemēm, dzelzceļa vai pārējo ceļu joslās. Jāuzskaita visas lauksaimniecības kultūru sējumu platības, izņemot augļu kokus, ogulājus un puķes.

Iedzīvotāju sējumu platību uzskaitē organizē rajona statistikas nodaļa kopīgi ar ciemu padomju, pilsētu izpilddomējas sekretāriem, uzskaiti veic šim nolūkam izraudzīti skaitītāji. Leuku apvidos uzskaitē pakļautas visas saimniecības, neatkarīgi no tā, vai tām ir sējumi vai nav. Sējumu platību uzskaitē veic, iztaujājot sējumu īpašniekus, apskatot sējumus dabā. Ja saimniecībā sējumu nav, obligāti jāizdara ieraksts «Sējumu nav». Katru ierakstu kā par sējumu platībām, tā par to, ka sējumu nav, namīpašnieks apstiprina ar parakstu.

Padomju saimniecību strādnieku kolektīvie sakņu dārzeņi, kas izvietoti uz padomju saimniecības zemēm, ja tie nav iesēgti padomju saimniecību sējumu pārskatu veidlapā (4-sh), jāuzskaita ciemu padomēs.

Pilsētās un ciematos (tās apdzīvotās vietas, kas līdz 1990. gada 5. maijam likumdošanas kārtībā apstiprinātas kā pilsētas un ciemati) uzskaitē pakļauts tikai tās strādnieku, kalpotāju un citu iedzīvotāju un zemnieku saimniecības, kurām ir sējumi, izņemot kolhoznieku un padomju saimniecību strādnieku un kalpotāju saimniecības, kuras jāuzskaita neatkarīgi no tā, ir vai nav sējumi.

Sējumu strādnieku un kalpotāju kolektīvajos sakņu dārzeņos, kā arī dārzeņkopības sabiedrībās jāuzskaita, pamatojoties uz rūpnīcu, iestāžu vietājo komiteju vai pilsētu izpilddomējas izsniegto izziņu parāta vai saistītos ar atsevišķu dārzeņkopības sabiedrību priekšsēdētāju, kurš ir tiesīgs sniegt ziņas par dārzeņkopības biedru sējumu platībām. Šajās izziņās jāuzrāda sējumu platības pa atsevišķām kultūrām un kopīgais sējumu īpašnieku skaits.

Lai maksimāli nodrošinātu visu iedzīvotāju grupu un zemnieku saimniecību sējumu uzskaiti, skaitītājam jāapstaigā visas vietas un namīpašumi, kur varētu būt sējumi. Maija otrajā pusē un jūnija sākumā visus namīpašniekus apmeklē skaitītāji. Aicinām rajona iedzīvotājus būt atsaucīgiem un sniegt precīzas ziņas par sējumu platībām.

Jūsu māte vēl ir dzīva...

gribētos, lai tas notiktu mazliet ātrāk nekā 3 — 4 gados, kā jūs mīniet laikrakstā, bet jau šovasar vismaz pa solītim pavirzītos uz priekšu.

«Cerēsim un gaidīsim. Ar Dievpalīgu.»

svērtību, saimniecisku skatījumu uz visām lietām.

Liels paldies šiem cilvēkiem par viņu sirds silcību, ko vēltēja man, jo es viņus taču aizkavēju svarīgajā lauku darbā. Visbaldzot — par vēstulēm:

MELNAJAM KAKIM.

Ja atceraties, Smieklu dienas numurā jautājām, ko gan kakšs redz piederotajā Preiļu parkā un vai kādam pēc redzētā maz nāk smieklis...

Saņēmu trīs vēstules.

Kāds X raksta: «Kakšs domā, ka tā ir parasta attīstīta sociālais dzīves kultūras aina. (...) Sociālisms savas iespējas vēl nav izsmēlījis...».

Honorāru X. novēl tam, «kurš laikrakstā aprakstīs, kāds izskatījās parks pilsoniskās Latvijas laikā».

Ludmila K. nolēmusi, ka kakšs, vērojot nekārtības Preiļu parkā, domā: «Šo vietu pārbūve nav skārusi...».

Savukārt E. Randere uzrakstījusi paguru vēstuli, kurai devusi virsrakstu «Arzemiņi skatās uz Preiļu parku».

«Si melnais kakšs izskatās ļoti lepns, tīrīgs, skaists, bet ar skumjām acīs. Ieraugot šo ainu Preiļu parkā, viņš domā skumjas domas. Izskatās, ka viss pleķējīts tā, ka kakšim jāiziet no šīs dzīvesvietas. Ja kakšs ir pilsētnieks, viņš noteikti aizies uz laukiem, kur viss ir daudz tīrāks un sakoptāks. Ja viņš ir laucinieks, šādu «kārtību» redz pirmo reizi, tad uz mūsu Preiļu parku viņš ciemos vairs nenāks nekad...».

E. Randere vēl ierosina: «Atvediet to melno kāķi un pārdiet, kas notiek pa abbraucamo ceļu no Rēzeknes ielas puses Rīgas virzienā...».

Skat, melno kāķi, tāpat kā Laimes lāci, mēs savā «sūnu ciemā» varētu vēst vai katrā mājā, iestādē, ceļmalā...

Bet ko kakšs? Viņš nepatīk ārkurina ūsas un, uzmanīgi likdams ķepas, aiziet... Jo, kā zināms, kakšs staigā, kur viņam patīk.

Bet mēs — pallekam ar saviem grūziem sētmalēs, pagalmos un pagutēs. Visur, kur citu acīs neredz un, diemžēl, arī tur, kur — redz. Pallekam, gaidot brīdi, kad starp vārdiem BRIVA un TIRA Latvija varēs likt vienlīdzības zīmi.

Vēstules lasīja un šur tur arī savas domas izteica

SULU mēnesī «Novadnieka» pastkastē atradām tikai 39 vēstules (5 no tām — anonīmas). «Tikai» — droši vien tāpēc, ka savu laiku šobrīd prasa mājas solis, lauku un dārzu darbi.

Un, laikam gan, kad zeme aicina un grib būt strādājama, kad katram pašam savā apkārtnē gribas kārtību levīest, tad retāk rodas vēlēšanās ņemt rokā pildspalvu un rakstīt par nekārtībām...

Tāpēc šini vēstulju apskatā — par jaukām, pārdomas un atmiņas rosinošām vēstulēm. Tajās mūsu lasītājs:

IESAKA

Jānis Pastars no Rudzētu pagasta Sprūdu mājām iesaka šo to sākarā ar laika skaitīšanu:

«Mūsu senčiem, latviešiem, laika skaitītājs bija gailis. Tad nāca palīgā pulkstenis un radio.

1940. gadā Staļina komunisms okupēja Latviju, aizliedza visas latviešu tradīcijas un ticības, pakļāva mūs par vergiem, audzināja par komunistiem. (...) Tagad pamazām virzītiem uz neatkarību un sākām atgūt savas vecās tradīcijas un arī — laika skaitīšanu pēc Viduseiropas laika.

Mana vēlēšanās būtu, lai dienu iesāktu tā, kā to darīja pirms kara: vispirms latviešu «pulkstenis» — gailis — nodziedāja, tad noklādzināja vista, pēc tam skanēja «Dievs, svētī Latviju!» un tad diktors pateica pareizu laiku.

Vai tad mums, dzīvojot savā zemē, būtu jākaunās no vecām tradīcijām? Kremļa torni ir zvani. Mūsu Rīgas Pētera baznīcas torni — gailis. Nebūsim kautrīgi, ļausim tam dziedāt!»

ATCERAS

Jānis Elsts no Ogres atstāj vēstuli sakarā ar materiālu «Fidrisgrafas noslēpums» («Novadnieks», 31. gada 12. aprīlis):

«Radi no Krivacniekiem stāsta, ka esot fabrika tuvumā un ražojot, starp citu, ļoti skaistas stikla lieldarītas. Vai tas nebija priekš lustrām?

Man tagad ir pāri 90 gadiem. Lai legūtu skaidrākas ziņas, lieteicu griezties Aizkalnes ciemata Krauklīšu mājās pie Viktora Vucāna. Viņam ir pāri par 95 gadiem, un viņa tēvs ilgus gadus darbojās pagasta pašvaldībā.

dībā. Droši vien viņš būs kaut ko stāstījis par minēto fabriku.»

Tā pagaidām ir vienīgā vēstule, kas varētu palīdzēt atminēt Fidrisgrafas noslēpumu. Varbūt pārējās vēl kāvējas ceļā?

Redakcijas pasta apskats

LABDIEN!

PARDZIVO

Tautas daiļamatā meistare (studija «Dubna») Monika Vilcāne atsūtījusi vēstuli, kurā caurvīļ sāpe par dzimto novadu:

«Klusī lauki, rāma tāle, Vai tu biji tur, vai nē? Ruda zeme, zaļa zāle, Zelta ziedi purvainē. (Rainis)

Tā reiz par Preiļu novadu un Jasmūžas pagastu ir sapņojis un domājis Rainis. Arī es esmu piedzimis un uzaugusi šai pašā novadā un pagastā.

Ļoti mīlu savu dzimto novadu, savas tēva mājas Jašas upes krastā. Bet pāri visam manam novadam aužās cauri kādā aizmirstā sāpe, un tā ir Preiļu pils sāpe. Šī skaistā ceļne vēl arvien stāv aizmirsta un it kā nevienam nevajadzīga. Nevaru un nevaru saprast, ar kādām acīm uz šo lietu skatās Preiļu priekšnieki. Cik sesijas un sēdes ir izsēdētas, bet, atstājot sežu zāles, viss atkal izkūp vējā. Ar ilgošanos gaidu, kad būs ievietots raksts rajona laikrakstā ar virsrakstu «Uzsākti Preiļu pils atjaunošanas darbi».

Mans novads nebūs nekas bez šīs pievilcīgās vietas. Atjaunot pili — nozīmē atjaunot kultūru Preiļos. Jo miesas bads esot mazāk bīstams nekā dvēseles bads. To teikusi Zenta Mauriņa.

Dārgie novadnieki, laiks stēdzas un laiks arī ir nauda. To saka veca paruna. Pie vadības pašreiz ir mūsu pašu novada cienījami cilvēki. Neaizmirstiet, ka uz jums palaujas un gaida tautas māksla — muzejs. Ļoti gribētos, lai tas notiktu mazliet ātrāk nekā 3 — 4 gados, kā jūs mīniet laikrakstā, bet jau šovasar vismaz pa solītim pavirzītos uz priekšu. Cerēsim un gaidīsim. Ar Dievpalīgu. Visbaldzot — par vēstulēm: MELNAJAM KAKIM.

Būs zemei saimnieki

Ir labi, ja sekmīgam sākumam seko sekmīgs turpinājums. Nesen rakstīju par Rudzētu vidusskolas zēnu nopietno interesi par traktormācību. Nu jau aiz muguras republikas mēroga sacensības «Mēs — tavi saimnieki, zeme!», kuras notika Limbažu rajona Ozolu 5. lauksaimniecības skolā.

Ir prieks pastāstīt, ka rajona izvirzītā mūsu skolas komanda savu uzdevumu veica godam. Māriņe Sarģina (12. klases skolniece) slaukšanā ieguva 2. vietu, otrā dienā sliktāk veicās darbošanās ar aparātu, tomēr izcīnīta — godpilnā 6. vieta. Šāds pat rezultāts zooliņbās 11. klases skolniecei Guntai Bernānei. Neprecizitātes atbildēs un lauku zēnu nedrošība Daini Kivlenieku un Viktoru Volkovu nobīdīja uz otro desmitnieku, bet arī tas no lielā puika nav slikti.

Notika arī sacensības. Līdzenu, pareizi uzartu lauku aiz sevis atstāja 10. klases skolnieks

Juris Reinis, iegūstot 3. vietas diplomu. Juri var apbrīnot tāda ziņā, ka traktorā MTZ zēns sēdēja pirmo reizi. Un tā vieta nopietnam lūgumam visiem tiem, kuri var palīdzēt, — skolai nepieciešams šīs markas traktors. Mūsu iesniegums guļ rajona izglītības nodaļā, jo saimniecība «Rudzāti» nevar to iegādāties. Aug zēni, kā redzams, ar nopietnu attieksmi, bet nevar tos pienācīgi apmācīt. Ar skolotāja V. Mālnieka prasmi, entuziasmu, kā arī ar saimniecības traktori I. Vēvera konsultācijām vien ir stipri par maz. No saimniecības aizņemtais traktors šim darbam neder.

B. OSANE
(Rudzētu vidusskolā)

ATELĀ: trešās vietas ieguvis Juris Reinis (pa labi) pēc apbalvošanas kopā ar traktormācības pasniedzēju Voldemāru Mālnieku.

V. MALNIEKA foto

Sports

Futbola jaunumi

Tie, kas seko futbola dzīvei, droši vien būs dzirdējuši par izmaiņām PSRS meistarsacīkšu augstākās līgas sastāvā, dažādu buferzonu radīšanu (vienā no tām spēlē Rīgas «Daugava»), par Baltijas čempionāta organizēšanu. Šo pārmaiņu atbalss ir sasniegusi arī mūsu pilsētu. Preiļu «Dubna», pateicoties pagājušajā sezonā LSB «Vārpa» čempionātā izcīnītajām bronzas medaļām, uzsākusī sacensības republikas «A» klases čempionātā.

Zēl, ka šo startu pagaidām nevar nosaukt par spīdošu — ar 0:1 zaudēts «Rīgas audumam», ar 3:6 — «Celtniekam» (Rīga) un ar 2:5 — Rēzeknes komandai «Latgale». Var jau taismoties, ka preiļiešiem vēl nav iznācis spēlēt optimālajā sastāvā, ka veiksmē izšķirošajos brīžos nav bijusi mūsu komandas pusē, bet galu galā tomēr ir jāatzīst līdzšinējo pretinieku pārākums meistarībā.

Cerēsim, ka «Dubnas» puīšiem tomēr izdosies īstenot debitantu tradicionālo sapni — noturēties republikas augstākajā līgā un sagādāt Preiļu līdzjutējiem iespēju skatīties Latvijas republikas labāko futbolkomandu spēli. Bez jau minētajām komandām šosezon mūsu pretinieki būs Rīgas komandas VEF, «Jūriņnieks», «Dizelists», «Sarkanais kvadrāts», «Apgaismes tehnika», Valmieras «Gauja», Jēkabpils «Tiltubūvētājs», Ogres «Aditājs», Vangažu «Betons» un Ilūkstes «Vārpa».

Arī Līvānos drīz sāksies futbola kaislības. Līvānu stikla

fabrikas komanda «Kristāls» spēlēs LSB «Vārpa» čempionātā. Līvāniešu pretinieki šogad būs Smiltene, Salacgrīvas, Cēsu, Olaines, Jelgavas, Liepājas un Brocēnu futbolisti, kā arī pa divām komandām no Daugavpils un Ventspils. Zinot «Kristāla» spējas, droši var paredzēt tā iekļūšanu godalgotajā trijniekā.

Šis gads ir lauku sporta spēļu gads. Mūsu rajonu šajās sacensībās pārstāvēs Preiļu un Līvānu apvienotā komanda. Priekšsacīkstēs sacentīsies ar Tuku, Limbažu un Ludzas rajoniem. Divas labākās komandas turpinās cīņu pusfinālā kopā ar citu piecu zonu veiksmīgākajiem spēlētājiem, lai noskaidrotu finālistus. Izšķirošās sacensības notiks jūlijā beigās Bauskā. Seit gan pagaidām neko negribētos prognozēt, jo vienkārši jācinās.

Pirmajā oficiālajā Padomju Savienības sieviešu futbola čempionātā piedalās Jelgavas RAF komanda. Tās sastāvā spēlēs arī oriģinālie Natālija Aleksejeva. Tieši Natālija sezonas ievadspēlē ar Maskavas «Safir» komandu guva uzvaru nesošos vienīgos vārtus.

Ja jums interesē futbols un ir vēlēšanās morāli atbalstīt savu komandu, līdzjutētus aicinām Preiļu stadionā, kur «Dubna» 23. maijā sacentīsies ar Valmieras «Gauju», bet Līvānu «Kristāla» pretinieki 26. maijā būs Ventspils komanda «Zitako».

I. BABRIS

Ko slēpj traģēdija?

3. maija vakars Silajānu iedzīvotājiem nesolīja nekādas nepatīkšanas, vēl jo vairāk — traģēdiju. Daudzi skatījās republikas Augstākās Padomes sesiju, citi klausījās radio. Bet te pēc pulksten septiņpadsmitiem elektrotīklā pazuda spriegums. Tā kā elektroenerģijas padošana netika atjaunota, tad viens no ciemata iedzīvotājiem devās uz transformatoru punktu, lai noskaidrotu iemeslu. Punkta durvis no zemsprieguma pults puses bija valā. Noskaidrojās, ka sprieguma nav no transformatorā, viņš tās aiztaisīja ar stiepli (nevis ar atslēgu) un pa tālruni sāka meklēt saimniecības elektrīki. To neatradis, zvanīja Preiļu elektrotīklu rajona dežurāntam.

Pa to laiku transformatoru punktā ieradās cits ciemata iedzīvotājs un izdarīja to pašu. Bet, atvēris otras durvis, viņš atrada transformatora kamerā no strāvas trieciena bojā gājušo sešgadīgo Oļegu. Noskaidrots, ka zēns pa atvērtajām durvīm ienācis transformatoru punkta telpās, uzkāpis otrajā stāvā, pietuvojies augstsprieguma drošinātājiem, saņēma strāvas triecienu un pa lūku iekrita transformatora kamerā.

Tā, lūk, pieaugušo bezatbildība un zēna zinķarība beidzās ar traģēdiju.

So negadījumu izklāstu sīki tāpēc, ka gandrīz visur iedzīvotāji paši patstāvīgi novērš bojājumus elektrotīklos. Un tas ir satraucošs fakts. Bieži tiek norautas vai sabojātas atslēgas, un elektrotīklu durvis paliek valā. Kādas tam ir sekas, uzskatāmi

atklāj Silajānos notikusi traģēdija.

Cienījamie rajona iedzīvotāji. Jūsu pašu drošības dēļ necentieties paši novērst bojājumus elektrotīklos. Tas ir jā dara saimniecībās esošajiem kvalificētajiem elektromontieriem vai elektrotīklu rajona personālam. Par katru bojājumu ziņojiet saimniecības elektrīkiem vai elektrotīklu rajona dežurāntam (Preiļu zonā pa tālruni 22703, Līvānu zonā — 44385). Iegau-mējiet paši un dariet zināmu saviem bērniem: nedrīkst tuvo-ties norautiem elektropārvades līniju vadiem, jo tie var būt zem sprieguma. Aizliegts atvērt elektrotīklu durvis, tuvojoties strāvu vadošām daļām, vadiem. Nedrīkst ierīkot dzeloņdrāts gaņību aplo-klus un tehnikas stāvvietas zem elektropārvades līnijām, kā arī veikt citus darbus to tuvumā, jo tas var samazināt elektro-tīklu ekspluatācijas drošību.

P. DAUKSTS.

Preiļu elektrotīklu rajona priekšnieks

REDAKCIJAS PIEBILDE.

Sava raksta otrajā — brīdinājošajā — daļā elektrotīklu rajona priekšnieks diemžēl nepateica neko jaunu — ne reizi vien speciālisti jau brīdinājuši iedzīvotājus, arī ar laikraksta starpniecību, par šādas «pašdarbības» bīstamajām sekām. Tas būtu jāsaprot katram domājošam cilvēkam. Taču «pašdarbība» turpinās. Ne tikai transformatoru punktos. Kas atrodas kaut kur laukā. Līdz šim laikam nevaru saraust. Kādam jābūt daļa laba pilsētnieka spēkam, lai norautu

milzīgās atslēgas, ko elektrīki vai «Elektrona» darbinieki piekārūši pie sadales dēļiem māju kāpnu telpās. Bet galvenais — kādēļ tās tiek norautas? Bojājumu novēršanai var taču izsaukt speciālistu.

Atgriežoties pie Silajānu traģēdijas, jāatzīmē viens paradokss: izradās — saimniecības elektrīkis saskaņā ar noslēgto līgumu starp agrorūpniecisko apvienību un «Latvenergo» nav atbildīgs par to, lai transformatoru apakšstacijas būtu aizslēgtas (!). Jo, tās, redz, esot elektrotīklu rajona rūpes. Bet rajonā ir vairāk nekā 400 šādi punkti, kuru profilaktiskā apskate saskaņā ar instrukciju jāveic tikai vienreiz gadā. Ja ir šāda darba organizācija, tad nav nekāds brīnums, ka te lozņā visi, kam nav slinkums. Arī «zinķarīgie» puikas...

Noziedzīga bezatbildība — citādi to nevar raksturot. Vai rajona prokuratūra, kas ierosinājusi krimināllietu, spēš atrast to, kurš apakšstacijas durvis atstāja valā? Un kā jūtas cilvēks (varbūt vairāki), kura tiešas vainas dēļ gāja bojā bērns? Vai viņš var mierīgi gulēt naktīs?

Skiet — nu jau pietiek! Pietiek traģēdiju, kas paņem, nav svarīgi — vienu vai desmit, cilvēku dzīvības! Un bieži vien ne jau abstraktu, bet gan konkrētu personu vainas dēļ. Varbūt vienreiz jāizbeidz maskēt bezatbildību ar jau nodrāzto formu-lējumu — nelaimes gadījumus?

I. KOROĻOVA

Redaktors Pēteris PIZELIS

UZMANĪBU: SAKARU KABELIS!

Zemes izmantotāji, darbu vadītāji, kooperatori un zemes rakšanas mašīnu mašīnist!

ATCERĪETIES!

Veikt zemes darbus (izņemot aršanu līdz 0,3 m dziļumam) zonās, kur ir apakšzemes sakaru kabeli, drīkst tikai tad, ja ir rakstiska sakaru uzņēmuma atļauja to darīt, ja klāt ir sakaru uzņēmuma pārstāvis. Rakt drīkst tikai ar rokām — ar lāpstu.

Esiet uzmanīgi! Ievērojiet darbu veikšanas noteikumus šajās zonās un to tuvumā!

PSRS Sakaru ministrijas 5. magistrālo sakaru un televīzijas tehniskais mežgls.

LATVIJAS PROJEKTEŠANAS, RŪPNIECĪBAS UN CELTĒCĪBAS APVIENĪBAS «LATVENERGO» DAUGAVPILS PĀRVIETOJAMAS MECHANIZETĀS KOLONNAS AGLONAS VIENĪBAI vajadzīgi līniju elektromontieri.

Ir gabaldarba un premiālā samaksa.

Pieteikties Preiļu rajonā, Aglonā, Cirišu ielā 2. Tālrunis: 15406.

«PRESES APVIENĪBAS» RAJONA NODAĻA

atgādina, ka parakstīšanos uz centrālajiem žurnāliem otrajam pusgamam var atjaunot līdz 28. maijam, uz centrālajiem laikrakstiem —

VECĀKU IEVERĪBAI

Šī gada 4. jūnijā plkst. 9.00 aicinām uz nodarbībām Preiļu I. vidusskolā bērnus (pilni seši gadi līdz

2. jūnijā plkst. 12.00 Aglonas internātskolas aktu zālē tikšanās ar bērniem, kuri vēlas uzsākt mācības Aglonas

līdz 8. jūnijam, uz republikāniskajiem preses izdevumiem — līdz 15. jūnijam.

Uz Preiļu rajona laikrakstu «Novadnieks» otrajam pusgamam var parakstīties līdz 25. jūnijam.

1. septembrim), kas nav apmeklējuši bērnudārzu un kam 1. septembrī jāuzsāk mācības 1. klasē.

Skolas administrācija

internātskolas 1. klasē 1990.-1991. mācību gadā, un viņu vecākiem.

PARDOD divu teļu govī Daugavpils rajona Dubnas ciemā, «L—Stradišķos». V. Rokjāne.

IRĒ dzīvokli Preiļos otrās grupas invalīds. Tālrunis: Ogrē 37600.

PARDOD nepabeigtu jaunbūvi Līvānos. Zvanīt 42859 pēc plkst. 19.00.

PARDOD grūsnu teli. Zvanīt 77138.

8. AUTOKOMBINĀTA LIVĀNU FILIĀLE

alcina darbā

C un E kategorijas auto-vadītājus,

apkopēju vasaras sezonai (ziemas sezonā var strādāt par kurinātāju).

Uzziņas pa telefonu 44031, 44365.

Noriet saule vakarā, Sidrabīnu sīdādam; Aiziet mana māmuliņa Baltā smilšu kalniņā.

(T. dz.)

Izsakām dziļu līdzjūtību Venerandai Nikitiņai un Leontīnei Gailītei, no MĀTES atvadoties.

Republikāniskā projektēšanas un māju celtniecības tresta administrācija, arodkomiteja un kadru daļas kolektīvs

Lauj pie tavām klusām rokām Vēl uz mirkli vaigu glaust. Cauri patsai sāpju miglai Senus saules rītus jaust.

Izsakām līdzjūtību Reģinai Cakulei, no MĀSAS uz mūžu atvadoties.

Padomju saimniecības «Rudzāti» administrācija un arodkomiteja

● LAIKRAKSTĀ PUBLICĒTIE MATERIĀLI NE VIENMĒR ATSPŪGULO REDAKCIJAS VIEDOKLI PAR PĀRSŅŪMĀ VĀRDU UN UZVĀRDU, SKAITĻU UN FAKTU PĀREIZĪBU ATBILDĒ RAKSTU AUTORĪ.

● MŪSU ADRESE:
222250, Preiļos, Komjaunatnes ielā 1.

● REDAKCIJAS TĀLRUNI: redaktors — 22059, redaktora vietniece, lauku dzīves un sporta nodaļas — 21759, redaktora vietniece izdevumam krievu valodā — 22154, atbildīgā sekretāre — 21996, sabiedriski politiskā nodaļa — 21769, rūpniecības, celtniecības un kultūras nodaļas — 21985, vēstules, skolu dzīves un jaunatnes nodaļa — 22203, grāmatvedība, uzzīņas par sludinājumiem — 22305.

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās latviešu un krievu valodās. Iespiests Latvijas izdevniecību, poligrāfijas un grāmatu tirdzniecības apvienības Daugavpils tipogrāfijā (Daugavpils, Valkas ielā 1). Izdevniecība «Avīze» (Rīgā, K. Valdemāra ielā 105). Viena nosacītā iespaidloksne. Ofsetiespiedums. Izdevējdarbības licence Nr. 000069. («Новадникс» («Земляк»). Газета Прейльского района на латышском языке.

Mēfrens 14152 eksemplāru (latviešu valodā — 10168 eks., krievu valodā — 3984 eks.).

Indekss 68169.
Pas. 565.